

א מ ו ר

תיכף לאח"ז: "שבע שבתות תמימות" פירושו שבע שבועות שלמות במנינם: ובמעל"ע וכמרז"ל: "אימתי

גרשום ופירש"י שם). שהפירוש ד"שבע שב"תות תמימות" הוא "אותן המתחילות באחד בשבת ומסתיימות בשבת" (כפירוש המורש), וזה מה שבהשנים שחל יו"ט באמצע השבת מתחילים לספור ממחרת השבת (אף שאז אינן "תמימות") הוא לפי שמהכתוב "תספרו חמשים יום" למדים "דלא בעינן שבע שב"תות תמימות מאחד בשבת ועד שבת אלא בחמשים בעלמא באיזה יום שישלימו".

אבל שם אפ"ל שדחם בקש ולי לא ס"ל, וכמפורש בזה דרכו של ריב"ז בנוגע לצדוקי שלא ה"י חפץ לגלות לו טעמו של דבר דאסור לגלות להם טעמי תורה* — דמזה מוכן שבאם אפשרי** אסור שלא לדחותם בקש. ועפ"ז (דזהו רק דחי' בקש וטעם האמתי הוא כשאר הטעמים שהובאו שם) יתורץ: א) פשיטות ריב"ז "מנין לכם" (דממחרת השבת — כפשוטו), ב) הרי גם לריב"ז י"ל ד"שבת" כפשוטו והמשך הכתוב הוא: וספרתם לכם (כשחל יו"ט בשבת) ממחרת השבת ג' (כשחל באמצע השבת) תספרו חמשים יום. ג) הא דבתר"כ לא הובאו כלל דברי ריב"ז (אף דהובאו גם במגלת תענית), וראה לקר"ש חייט ע' 4 ובהערה 26 שם.

7) ובפרט שרוב השנים אין היו"ט (דפ"ס) חל בשבת.

8) משא"כ אם חיסר ע"י שלא ספר ומנה פעם אחת (ראה שו"ע אורח סתפ"ט ס"ח ובמג"א שם (ראה מחה"ש שם). שו"ע אדה"ז שם סכ"ג).

9) מנחות סו, א. וכ"ה בתר"כ ורש"י שם.

(*) רשב"ם ב"ב קסז, רע"א.

(**) משא"כ כנאי אפשר שאז צריך לעינותו (שבת ז, ב) ולכן בב"ב (שם) רק מעיקרא לא גילה כו'.

א. עה"פ "וספרתם לכם ממחרת השבת ג' שבע שבתות תמימות תהיינה" איתא במדרש: "תני ר' חייא כתיב שבע שבתות תמימות תהיינה אימתי [הן תמימות:] בזמן שאין ישוע ושכני' ביניהם." ופירש במ"כ (בשם הרוקח): "כשבא ר"ח ניסן בשבת, יבא פסח בשבת ויתחילו בספור במוצאי שבת, ואז הן השבתות תמימות כששת ימי בראשית." ומ"ש "בזמן שאין ישוע ושכני' ביניהם" — "לסימן נקט". כי כשחל פסח בשבת אזי המשמרות "ישוע ושכני'" לא עבדו בביהמ"ק בין פסח לעצרת (כמבואר בארוכה במ"כ שם).

וצריך להבין: פירוש הכתוב ב"ממחרת השבת" היא לכל הדיעות [לא "ממחרת שבת בראשית", כ"א] "ממחרת יו"ט". והיינו שגם כשחל פסח באחד משאר ימי השבוע, התחלת הספירה היא ממחרת הפסח ולא מ"מחרת השבת שלאחר הפסח (כדעת הבייתוסים). ומזה מוכן, שהבא

1) פרשתנו כג, טו.

2) קה"ר פ"א ג.

3) מ"כ שם.

4) תר"כ (ורש"י) עה"פ. מנחות סה, ב.

5) מנחות שם, סע"א. פרש"י — חגיגה

י, א; ר"ה כב, ב.

6) במט' מנחות סה, ב הוכיח ריב"ז נגד דעת הבייתוסים: "כתוב אחד אומר תספרו חמשים יום וכתוב אחד אומר שבע שבתות תמימות תהיינה הא כיצד כאן ביו"ט שחל להיות בשבת כאן ביו"ט שחל להיות באמצע השבת." והיינו (ראה פירוש רבינו

ה"תמימות" שישנה בהן בשאר ה"שנים".

וזהו הטעם שהמדרש אינו אומר בפירוש "אימתי הן תמימות בזמן שחל פסח בשבת" — כי אז הי' מקום לומר שכל הענין ד"תמימות" הוא רק כשחל פסח בשבת. ולכן אומר ענין זה (בזמן שחל פסח בשבת) רק ע"י סימן יי — בכדי לרמז [ע"י אי אמירתו בפירוש "בזמן שחל פסח בשבת"], שזה מה שתולה ענין ה-

(12) כי ב"תמימות" ישנם שני ענינים: (א) "תמימות" כפשוטה. היינו: שלימות מבלי שום חסרון ("תמים" — בניגוד לבעל מום). (ב) תמימות המוסיפה מעלה יתירה בהובר (אף שאינו חסר, גם כשאין בו מעלה זו). וע"י דר"ל (ערכין לא, א) ש"ש"ש "שנה תמימה" הוא "להביא את חדש העיבור", שגם בלי חדש הנוסף נקראת שנה (ראה ר"ן גדרים סג, א. שו"ת נ"ב מהד"ק אה"ע ס"ב), אלא שע"י חדש העיבור מיתוסף בה ענין ה"תמימות". וראה אוה"ת להצ"צ לתהלים (יהל אור) יט, ח * (ס"ד, ח).

ועפ"י יש לומר גם בגדול דידן — ב"שבע שבתות תמימות" — ב' ענינים אלה: (א) השלימות של "שבע שבתות" עצמם, שלא יחסר בהם מאומה (שלא שכח לספור ו"מתחיל למנות מבערב"). (ב) שבקביעות שנה מסויימת, ישנה "תמימות" בה"שבע שבתות" המוסיפה בהם מעלה יתירה על השלימות שמצד עצמם. (וראה המשך תרס"ו ע' ר"ח (וראה גם אוה"ת לתהלים שם ס"ס"א), ש"שבע שבתות תמימות" הם דוגמת "שנה תמימה" שב"ערכין שם. וראה לקמן הערה (35).

(13) ומה שבחר בהסימן "שאין ישוע ושכני בנייהם" דוקא — ראה לקמן סעיף ח'.

(*) חובא באוה"ת פרשתנו ע' קסח לענין פירוש המדרש ב"תמימות".

אתה. מוצא שבע שבתות תמימות בזמן שאתה מתחיל לימנות מבערב", וכיו"ב — ואיך אפשר לפרש שאי"מתי השבתות "תמימות" — רק בזמן שחל פסח בשבת, משום שאז הן "תמימות" בסדר ספירתן "כמו ששת ימי בראשית" *?

ועוד תמוה: אם כוונתו של המדרש להסביר (כפי הנראה) כפשוטו, שאי אתה מוצא את הענין ד"תמימות" אלא באופן שמתחילים לספור במוצ"ש, הול"ל בלשון קצרה וברורה ומוכנת לכל "בזמן שחל פסח בשבת" (וכיו"ב) — ומה צורך בסימן, ולמה להשמיענו זה ע"י סימן כזה ("בזמן שאין ישוע ושכני בנייהם"), המובן רק לאחר ידיעת סדר המשמרות, ושתקנו ע"י שמואל ודוד יי כו"כ דורות לאחר התחלת קיום מצות ספה"ע?

ב. ועכצ"ל בדברי המדרש, שבה"פירוש ד"אימתי הן תמימות" (כשהן "כמו ששת ימי בראשית") אין כוונתו להענין דספה"ע כפשוטו [שהרי הציווי "שבע שבתות תמימות תהיינה" חל דמתקיים כל אימת שמתחילין לספור, כנ"ל], כי אם להמדרש שבוה ול"רמז משרשי המצוה" יי, דמצות ספה"ע: שכאשר פסח הוא בשבת והמנין של ימי הספירה הוא כפי הסדר ד"ששת ימי בראשית", הרי אז ה"שבע שב"תות" דספה"ע הן "תמימות" גם ב"פנימיות ענינם" — מעלה נוספת על

(9*) ראה גם לקו"ש חכ"ב ס"ע 143 ואילך.

(10) כ"ד משמרות (תענית כו, א. רמב"ם

ה' כלי המקדש פ"ד, ה"ג).

(11) בלשון ס' החינוך בסוף הקדמתו.

רצונו של מקום.

ד. איתא בגמרא¹¹ דזה שאמר ה' כתוב "ואספת דגנך גו'" (שנאמר בפרשה שני' דק"ש) הוא "בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום". ולכ"א אורה תמוה: "ואספת דגנך" היא הבטחת הברכה הבאה כתוצאה ממ"ש לעיל מיני' "והי' אם שמוע תשמעו אל מצותי גו' ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם" — ואיך אפ"ל שהכתוב קאי בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום? ומבואר בלקו"ת¹² בישוב הענין: "דבפרשה זו (השני') לא נזכר בכל מאדכם כמ"ש בפ' שמע, ולכן נק' עדיין אין עושין רצונו של מקום כו'".

וביאור ענין זה ש"עושין רצונו של מקום" הוא דוקא ע"י האהבה ד"בכל מאדך"¹³: "ידוע הטעם שהקב"ה נק' "מקום" — כי "הוא מקומו של עולם"¹⁴. והיינו ש"מקום" הוא בחי' ששייכת למקום, אור הממלא כל על-

"תמימות" בהקביעות דפסח אינו בכל הפרטים. כי "תמימות" כפשוטו¹⁵ מתקיים בכל השנים, אלא שכשארין (הרמו ד)ישוע ושכני' ביניהם (שוהו כשכל בשבת), מיתוסף עוד ענין ב"תמימות" כנ"ל.

ג. והנה במדרש רבה (פרשתנו¹⁶) מצינו עוד בענין ד"תמימות": "תני ר' חייא שבע שבתות תמימות תהיינה אימתי הן תמימות בזמן שישראל עושין רצונו של מקום". ומבאר כ"ק אדמו"ר הצ"צ¹⁷, שב' מאמרים אלו במדרש יש להם שייכות זל"ז בתוכן ענינם¹⁸. והיינו, שהמעלה ד"תמימות" תבאה מצ"ע בשנה שחל בה פסח תבאה (כשימי הספירה מתאימים לה' סדר דימי השבוע), אפשר לבוא ול' הגיע אלי' גם בהשנים שחל פסח באמצע השבת — ע"י העבודה ד"עושין רצונו של מקום".

ומכיון שמעלת ה"תמימות" נפעלת ע"י "עושין רצונו של מקום", הרי מובן שביאור מהות ה"תמימות" יובן ע"י הקדמת ביאור הענין ד"עושין

(18) ברכות לה, ב.

(19) שלח מב, ג. וכ"ה בחזק"ג מהרש"א לברכות שם. או"ת (להמגיד, סי' עקב ד"ה מפני מה). וראה גם הנסמן בהערות הבאות.
(20) ראה בכ"ז בדי"ה והתהלכתי בתור ככם* בספר מאמרי אדה"ז — הנחות הר"פ ז"ל (ע' קנו), באוה"ת ויקרא (כרך ב' ע' תרמו ואילך, תרגו ואילך, תרגו) ובסה"מ תרכ"ט (ע' קעט ואילך). וראה גם לקו"ת שלח מג, א. אמרי בינה שבהערה 23.
(21) ב"ר פס"ח, ט. וש"נ.

(*) באוה"ת (ע' קסז) שבהערה 16: יש להעיר... מענין פ"י עושין רצונו של מקום בדי"ה והתהלכתי בתוככם.

(14) וראה לקמן סעיף ג', שגם ענין הפנימי ד"תמימות" יכול להיות בכל השנים. אלא שכשחל פסח בשבת ישנו ענין זה מצד עצמו.

(15) פכ"ה, ג.

(16) אוה"ת פרשתנו ע' קסד"ה.

(17) להעיר מהמבואר בלקו"ש ח"ג ע' 782, שכל הפירושים שבפסוק אחד שייכים זל"ז. ובפרט כנוד"ך — ששתי הורשות הן "תני ר' חייא", ולהעיר גם מילקוט (מובא במ"כ לויקרי' שם), שהענין ד"רצונו של מקום" והענין ד"ישוע ושכני'" באים בהמשך אחד.

בעולם, כ"א בבחי' מקיף והעלם;
וע"י האהבה דבכל מאדך ממשיכים
בחי' הרצון שיהי' בגילוי בעולם יי'.

וזהו הדיוק "עושין רצונו של
מקום" יי', שרצונו ית' (אוא"ס הבל"ג
שלמע' מגדר מקום) יאיר בגילוי גם
בבחי' "מקום" (יתרה מזו "מקום ארון
אינו מן המדה" יי', מקום ולמעלה מה-
מקום בחד — נמנע הנמנעות יי').

ה. והנה השייכות המיוחדת של
הענין ד"עושין רצונו של מקום" ל-
מצות ספה"ע, ועד שעל ידו דוקא
נפעלת מעלת ה"תמימות" שבמצות
ספה"ע:

ה"עומר" הי' משעורים יי', מאכל
בהמה יי'. וענינה של "ספירת העומר"
(ספירה גם מלשון אבן ספיר — זכות
ובהירות יי') הוא בירור וזיכוך (ה'
מדות יי') דנפש הבהמית יי'. והכח ל-

26* ראה גם המשך תרס"ו ע' לב.

27 ראה גם המשך הג"ל ע' לו.

28 יומא כא, א. וש"ג.

29 ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט, ס'
החקירה (לה, ב ואילך).

30 מנחות סח, ב. פד, א. סוטה יד, א
(במשנה).

31 פסחים ג, סע"ב. סוטה שם.

32 לקו"ת אמור לה, ב. המשך הג"ל
ע' ריח"ט. ובכ"מ.

33 שהן עיקר נפה"ב (ראה בארוכה
ד"ה ועשית ציץ עת"ר ובהמאמרים של-
אחריו. וראה גם תניא רפ"ו (ובהגהות
אדמו"ר ג"ע לשם) בקיצורים והערות. לתניא
ע' קיד). קיצורים שם ע' פג. לקלוי"צ לתניא
(שם) ורפ"ט).

34 בסוטה שם (לענין מנחת קנאות):

מין יי', שמתלבש בעולמות המוגבלים
בגדר מקום. אבל "רצונו של מקום"
קאי על אוא"ס הסוכ"ע שלמע' מגדר
מקום של העולמות.

וזהו (המשכת) עשיית יי' "רצונו
של מקום" הוא ע"י האהבה ד"בכל
מאדך" דוקא, כי כל עבודה ופעולה
להמשיך האור מלמע' צ"ל בדוגמא
להאור הנמשך על ידה יי'; ולכן, המ-
שכת "רצונו של מקום" — הבלי גבול
שלמעלה, באה דוקא ע"י האהבה ד'
"ובכל מאדך" — בל"ג שבאדם יי'.

ואף שאור הסוכ"ע, שהוא רצונו ית',
פועל תמיד בעולמות להוותם מאין
ליש ולהחיותם יי' — הרי מה שמאיר
ומורגש בעולם הוא בחי' אור הממלא,
אבל בחי' הרצון אינו מאיר בגילוי

22 ראה הדעות בזה: לקו"ת ויקרא
רד"ה להבין מ"ש באוצ"ח (נא, ב). (וראה
גם אזה"ת שם ע' תרנט. המשך תרס"ו
שבהערה 27). בארוכה — בסו"ס החקירה
(להצ"צ) מע' מקום (עה, א).

23 לפעמים מבואר (ראה אמ"ב שער
הק"ש פפ"ו. חינוך (שבשער התשובה —
ח"ב) פמ"ט. וראה גם לקו"ת ברכה צט, ג,
שהדיוק "עושין רצונו כו"ו" הוא שישאל
עושים רצון חוש. כי האהבה דכל מאדך
שענינה הוא ביטול הרצון (לקו"ת שם), היא
מגעת בבחי' בעל הרצון, ולכן על ידה
נתהווה הרצון.

24 ראה סוטה (ח, ב) במדה שאדם
מודד בה מודדין לו. וראה הנסמן בהערה
הבאה שגם המשכת בחי' אור הבל"ג היא
דוקא ע"י עבודה שמעין האור ובדוגמתו.

25 וכידוע (תו"א לט, ד. דרמ"צ כג,
ב. קמ, ב. קס, ב) שבחי' "מאדך", אף
שהיא רק "מאד שלך", היא ממשכת בחי'
"מאד" שלמעלה, בל"ג האמיתי.

26 תניא ס"ס מה.

בימי החודש: בתחלת החדש הלכנה היא רק נקודה בלבד, ואח"כ הולכת ומתגדלת מיום ליום עד שבאמצע החדש קיימא³⁶ סיהרא בשלימותא, ומאלך היא הולכת ומתמעטת עד שבסוף החדש היא מתעלמת לגמרי; בימי השנה: מלבד זאת שמחולקים לתקופות של "זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף"³⁷, הרי עוד זאת, שגם בכל תקופה עצמה, אין יום א' דומה לשאר ימים (שהרי התקופה משתנית מתחילתה לתה ועד סופה כמוכח). משא"כ בימי השבוע, שאין בהם חילוק נראה, ב"גשמיות"³⁸, בין יום א' לחבירו.

ב) בכללות חילוק בין שבוע — לחודש ושנה: הוקבע מגין סידורי בחדשים ושנים: הא', הב' — משא"כ בשבועות.

והביאור: כל שנה שונה היא משאר השנים בהחיות הנמשך בהן ומוסיפה עליהן. כי בכל ר"ה נמשך חיות חדש ששונה מהחיות שנמשך בהשנים שלפניו³⁹. ועד"ז הוא בנוגע להחדשים

בירור זה הוא מבחי' שלמעלה מהש' תלשלות. וכמבואר בחסידות בפירוש הכתוב "וספרתם לכם ממחרת השבת", שהכח על העבודה של בירור נה"ב — "וספרתם לכם", היא "ממחרת השבת" מבחי' אוא"ס שלמעלה מאצ"ל, שנועלה יותר גם מבחי' שבת⁴⁰.

ולכן, שלימות העבודה דספה"ע היא כאשר "עושין רצונו של מקום" — היינו המשכת בחי' הרצון שלמעלה מהשתלשלות בהגבלה ד"מקום", ועד בהמדות דנפש הבהמית.

ו. ע"פ כהנ"ל יובן גם מאמר ה' מדרש, שענין ה"תמימות" דספה"ע הוא כאשר ימי הספירה הם בהסדר דימי בראשית.

דהנה הזמן מתחלק, בכלל, לג' סוגי תקופות הימים: ימי השבוע, ימי החדש וימי השנה. אמנם יש חילוק בין היקף הימים של שבוע ובין ההיקף של ימי החדש והשנה:

(א) ימי החדש וימי השנה משונים זמ"ז באופן נראה ונגלה, גם בגשמיות.

(36) ראה וז"א רכה, סע"ב.

(37) נח ח, כב, ב"מ קו, ב.

(38) משא"כ ברוחניות — הרי יום השבת הוא שונה מששת ימי החול. וגם בהו' ימים עצמם — כל יום הוא שונה מזולתו, כי החילוק שבין ששת ימי בראשית מה ש"כל יומא ויומא עביד עבדתי" (זח"ג צד, ב), יש דוגמתו בכל שבוע כדמוכח (גם בגולה) ממס' ר"ה לא, רע"א, תענית כו, א. שם כו, ב (וברשי"י שם). מדיני הפלגה בספינה והכנה לשבת, הבדלה וכו'.

(39) אגה"ק סי"ד, לקו"ת ר"ה נג, ד. עט"ר ג, א. ועוד.

כשם שמעשי מעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה — וזוה מוכן גם לענין מנחת העומר ששייכת לענין בהמה (שבאדם — נפש ה' בהמית). ולהעיר מזה"ל צו, סע"א ואילך. ביאורו לאהאמ"צ (עט, א) ולהצ"צ (ע' שפז ואילך) לזהר שם.

(35) המטין הנ"ל שם. וראה גם לקו"ת שם לה, ד, ובכ"מ.

וראה המשך תרס"ו שם, שענין "שבתות תמימות" (ראה לעיל סיום הערה 12) הוא אותו הענין דבחי' "ממחרת השבת". ע"ש. וראה גם לקמן הערה 45.

העבודה ד'עושי'ן רצונו של מקום' ענינה המשכת בחי' הרצון (אור הבר'ג) בהגבלה ד'מקום' (כנ"ל סעיף ד') — וכאשר ימי הספירה הם בהסדר ד'ימי בראשית' (ימי השבוע) — אזי יש בהם מעלה זו מצד עצמם. כי גם ב'ימי השבוע' ישנו החיבור דגבול ובל"ג: ה'זמן' איזו שיהי' (גם של ימי השבוע) ענינו התחלקות ושינוי (עבר היה ועתיד). וביחד עם זה הרי בימי השבוע יש בהם ענין שלמעלה משינויים."

ולכן, כאשר ימי הספירה מתחילים מיום ראשון בשבוע, שאז המנין דימי הספירה הוא באותו הסדר ד'ימי ברא' שית', הרי אותה ה'תמימות' [החיבור דגבול ובל"ג] שישנה ב'ימי בראשית' היא מועלת גם על ימי הספירה, שגם בה'שבוע שבתות' דספה"ע ישנו

(43) להעיר מאוה"ת ברכה ע' א'תחצט, שגלגל היומי שרשו מבחי' סוכ"ע, רצון העליון, ולכן "כל הימים שוים". ושם, העלי' דשבת דלמעלה מן הזמן' הוא לפי "שבת אחר בחי' ו' הקפות דגלגל היומי . . בחי' רצון העליון".

ועפ"ז תומתק יותר השייכות של העדר השינוי שבימי השבוע ל'עושי'ן רצונו של מקום' — שהרי הטעם על מה שבכל שבוע חוזרים אותם ימי ההיקף הוא לפי שבשבת היא העלי' בלמעלה מן הזמן' (ראה הנסמן בהערה הקודמת ואוה"ת שם).

(44) אף ששייכים לימי החדש והשנה. ובדוגמת יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת אין חוקצין כו' (ר"ה כט, ב). שהטעם ב' פנימיות הוא מפני ששבת פועלת גם בהענין ד'ר"ה (ראה לקו"ת ר"ה זו, רצ"ב. ובכ"מ).

ועד"ז הוא לאורך גיסא, שימי החדש והשנה פועלים גם על הענינים דימי השבוע ועד לפס"ד בהלכה (ראה זבחים צא, א).

שבאותה השנה, בכל ר"ח נמשך חיות חדש". משא"כ בנוגע לשבוע, אין חילוק בין החיות דשבוע לשבוע". שבכל שבוע ושבוע "אנו מונים תמיד יום ראשון יום שני ושלישי וכו'" — אף ש'מברה"ע עד עתה כבר יש אלפים ורבעות ימים" — כי הם אותם "ימי ההיקף שתוזרין חלילה".

וחילוק זה שבין ימי החדש וימי השנה לימי השבוע מתבטא גם במספר הימים: בימי החדש — הרי יש חדש מלא וחדש חסר. וכן גם בהשנה — שישנה שנה חסירה, כסדרה ושלימה; שנה פשוטה ושנה מעוברת. משא"כ בימי השבוע — הרי בכל שבוע ושבוע הוא אותו מספר הימים.

ז. וזהו גם הטעם שבשנה שחל פסח בשבת וימי הספירה הם באותו הסדר ד'ימי בראשית' נמשך אז ענין ה'תמימות' בדרך ממילא. מה שבשאר השנים אינו נמשך כ"א ע"י העבודה ד'עושי'ן רצונו של מקום' :

(40) לקו"ת שם. עט"ר שם ע"ב. אוה"ת בראשית י, א ואילך. ועוד.

(41) לכאורה יש לקשר זה עם המבואר באוה"ת ברכה ע' א'תחצט, שהחיות הנמשך ב'ר"ח הוא "שייך לבחי' חיים, שבלעדי החיות הוה ה' כלא ה' לגמרי". משא"כ מה שנמשך בשבת "הוא תוספות אור . . על בחי' החיים", ומכיון שביום השבת (המפסיק בין שבוע לשבוע) אין נמשך חיות זה ש' מבלעדו "הי' כלא ה' לגמרי", הרי נמצא שבענין החיות המוכרח לקיום העולמות מצ"ע — לא ה' הפסק, כל השבועות הם בהמשך אחד, בשוה. וצ"ע.

(42) ד"ה ויהי ביום השמיני תשי"ד (סעיף יו"ד). וראה גם לקו"ת שה"ש כה, א.

לשון ישועה) מורה על בחי' האור שלמעלה מהשתלשלות.

ו"שכני", שעיקרו הוא "שכן", הוא כמו "שכינה" שמורה על בחי' האלקות "ששוכנת ומתלבשת תוך כל עלמין" — בחי' ממלא כל עלמין.

ונמצא, שצירוף "ישוע ושכני" — היינו יחוד בחי' האור שלמעלה מהש"ת ("ישוע") ואור הממלא ("שכני") — הוא דוגמת המשכת רצונו ית' בבחי' מקום.

ועפ"ז יש לומר שהטעם מה שה' מדרש מסמן הקביעות דשנה כזו ש' פסח חל בשבת בהענין "שאין ישוע ושכני" ביניהם" — כי כוונת המדרש ד"אימתי הן תמימות" היא שבקביעות כזו, ה"שבע שבתות" הן תמימות מצד עצמם, גם כאשר לא ישנה העבודה ד"עושין רצונו של מקום" המרומזת ב"ישוע ושכני". ולכן אומר "אימתי הן תמימות בזמן שאין ישוע ושכני" ביניהם", שבקביעות כזו שלא ישנם המשמרות ישוע ושכני, גם כאשר לא ישנה העבודה המרומזת ב"ישוע ושכני", ה"שבע שבתות" דספה"ע הן תמימות מצד עצמם.

(משיחות אחש"פ וש"מ אייר, תשל"א)

ענין ה"תמימות" (מה שבשאר השנים נמשך ע"י העבודה ד"עושין רצונו של מקום") —

ח. עפ"י כל הנ"ל יובן גם מה שהקביעות דשנה כזו, שפסח חל ב' שבת, סימנו (כבמדרש) בהענין "שאין ישוע ושכני" ביניהם", כי הסימן מסמן ומרמז "המשכת רצונו ית' בעולמות — "עושין רצונו של מקום" — ישוע הוא מל' "יושיעך", שכני" — "ושכנתני".

ובלשון החסידות (ובנוגע לגילוי אלקות): "ישועה הוא מלשון וישע ה' אל הבל ואל מנחתו, והוא ירידת האור והשפע דש"ע נהרין שבוה"ק". והוא מה שנמשך "מבחי' אור א"ס המאציל העליון ב"ה" שלמעלה מבחי' ההארה וההשפעה שבתחילת האצילות וההשתלשלות". והיינו, ש"ישוע" (מ')

(45) ראה גם אוה"ת שבעה עשר 16, ש' מקשר פירוש המדרש ב"תמימות" (תמימות כששת ימי בראשית) עם הפירוש ב"ממחרת השבת", "מבחי' שלמעלה משבת" — והרי הבחי' ד"ממחרת השבת" היא דוגמת בחי' רצונו של מקום, כנ"ל ס"ה.

(46) ע"ד דרו"ל בפ"י השמות — בכ"מ.
(47) ראה לעיל ס"ב, אבל: א) כמה סימנים פשוטים יותר יכול לאומרם, ב) מכיון שכל הענינים שבתורה הם בתכלית הדיוק, צריך לומר שהענין ד"שאין ישוע ושכני ביניהם" שייך לענין ה"תמימות", כבפנים.
(48) אגה"ק ס"ב.

(49) תניא פמ"א (נז, ב) וראה גם פנ"ב. ד"ה שמח תשמח תנינ' ע' 25, ובכ"מ.

א מ ו ר ב

יש מפרשים 'דקשה לי' לרש"י בתיבות אלו (שלכן מפרשם): להלן בפ' פינחס 'נאמר "יום תרועה" וכאן שינה הכתוב וכתב "זכרון תרועה"? ולכן מפרש רש"י, שכוונת הכתוב כאן היא לפסוקי זכרונות ופסוקי שופרות.

אבל קשה לפרש כן, שהרי [נוסף לזה שלפ"ז הו"ל לרש"י לפרט הקושיא בפירושו: זכרון תרועה ובפ' פינחס נאמר יום תרועה כו', מכיון שעדיין לא למדנו הפסוק דפ' פינחס, הנה] כמדובר כמה פעמים — דרכו של רש"י לפרש קושי' המתעוררת בלי" מוד פשטות הכתוב על אחר, או ליישב סתירה המתעוררת אצל הלומד מפסוק שלמדו כבר לפני — ובנדו"ה,

א. מן הפסוק בפרשתנו: "דבר אל בניי לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהי' לכם שבתון זכרון תרועה גו' "מעתיק רש"י התיבות "זכרון תרועה" ומפרש: "זכור: פסוקי זכרונות ופסוקי שופרות: לזכור: לכם עקידת יצחק שקרב תחתיו איל".

וצלה"ב: תיבות "זכרון תרועה" ה"ה רגילות בלה"ק ואינן זקוקות לפרוש?

(1) כג, כד.

(2) ברש"י כת"י, בדפוס שני, ורש"י שברמב"ן התחלת פרש"י היא: פסוקי זכרונות כו' (וליתא תיבת זכרון) אבל ברוב הדפוסים (כולל דפוס ראשון) הוא כבפנים. (3) ר"ה לב, א. תו"כ עה"פ.

בכמה דפוסים רש"י (ראה גו"א ודברי דוד) מובא גם "מלכיות", אבל ברוב הדפוסים הוא כבפנים. וראה גו"א: שהגירסא מלכיות... לא יתכן ולא מכאן אנו לומדים מלכיות (וראה רש"י בהעלותך י, י).

ברמב"ן הקשה (על גירסתנו): והי' צריך הרב להביא גם פסוקי המלכיות מן המדרש שלא יתכן שיוכיר הכתוב פסוקי הזכרונות כו' ולא יוכיר המלכיות — אבל לפענ"ד — רש"י לשיטתו' ואינה קושיא, כי אין ענינו של פרש"י עה"ת להודיע דינים כ"א לפרש פשט"ם — ראה רא"ם כאן, גו"א.

(4) ראה ר"ה טז, א. וראה רא"ם כאן. (5) ואף שכן דרו"ל בגמרא ובתו"כ (נסמן לעיל הערה 3) הרי אין ענינו של רש"י להעתיק דרשות דרו"ל על הכתובים. וכמו שלא הביא בענין זה עצמו — דרשת הגמרא (ר"ה כט, ב), "כאן ביו"ט כו' " (וראה רא"ם) ולא הביא דרשת התו"כ על "שבתון" ו"מקרא קדש" שבכתוב זה עצמו.

(6) רא"ם, דבק טוב, ועוד. וראה גו"א. רמב"ן בדרשה לר"ה (כתבי רמב"ן (שעזעל) ע' ריט).

(7) כט, א.

(8) נכקושיית הגמרא ר"ה כט, ב.

(9) המפרשים (רמב"ן, גו"א, ועוד) הקשו בדרשה זו אינה אלא אסמכתא כדמוכח במס' ר"ה (לב, ב) ואמירת הפסוקים היא תקנת חכמים. וראה גו"א שתי"ר: "הכתוב ר"ל כי על ידי התרועה יהיו ישראל נזכרים לכן כתיב זכרון תרועה ובשביל זה תקנו חכמים ברכות... כך פירושו ולא שפירש הברייתא כי זכרון תרועה ר"ל שיאמר פסוקי כו'".

— אבל מפשטות לשון רש"י משמע דמפרש את הכתוב (בפשט"ם) שזהו ציווי (מפורש) שיאמרו פסוקי כו'. וראה דברי דוד שתי"ר הקושיא (גם ע"ד ההלכה): "דודאי דאן' שצריך לזכור עכ"פ קצת מאלו אלא שחכמים סדרום כו'".